

Warszawa, 22 maja 2023 r.

L.DZ.FZZ/94/22/05/2023

**Szanowny Pan
Piotr Pałkowski
Podsekretarz Stanu
Główny Rzecznik Dyscypliny
Finansów Publicznych
Ministerstwo Finansów**

Szanowny Panie Ministrze,

Stosownie do art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232 z późn. zm.), Forum Związków Zawodowych, przedkłada propozycję w sprawie wzrostu w 2024 roku: wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej, minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na następującym poziomie:

- wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej powinien wynosić nie mniej niż **15%**;
- wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej powinien wynosić nie mniej niż **24%**;
- przeciętna wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę nie powinna być niższa niż **4420 zł**, a tempo wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę powinno wynosić:
 - od **1 stycznia 2024 r. (o 700 zł)** tj. co najmniej **4300 zł**;
 - od **1 lipca 2024 r. (o 240 zł)** tj. co najmniej **4540 zł**;
- wskaźnik waloryzacji emerytur i rent powinien wynosić nie mniej niż średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług w 2023 roku, o którym mowa w art. 89 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm.), zwiększony o co najmniej **50%** realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia za pracę w roku 2023.

Uwzględniając dodatkowo, że ustawa budżetowa na rok 2023 przyznała pracownikom państwowej sfery budżetowej podwyżkę wynagrodzeń w wysokości **7,8%**, przy prognozowanym przez rząd wskaźniku cen towarów i usług konsumpcyjnych na poziomie **112,0%**, Forum Związków Zawodowych oczekuje, że wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej wzrosną w 2023 r. dodatkowo o **20%**.

Uzasadnienie

Dialog

Dnia 26 kwietnia 2023 roku, Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych, Pani Dorota Gardias, zwróciła się z pismem do Prezesa Rady Ministrów, Pana Mateusza Morawieckiego, ws. pilnej potrzeby rozpoczęcia rozmów o podwyżkach płac w państwowej sferze budżetowej oraz w niektórych jednostkach sektora finansów publicznych. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów w żaden sposób nie odniosła się do przesłanej przez biuro FZZ korespondencji.

Sygnaly o podobnym charakterze otrzymujemy od organizacji zrzeszonych w Forum Związków Zawodowych. Komunikacja prowadzona pomiędzy organizacjami zrzeszonymi w FZZ, a właściwymi dla nich ministerstwami w znaczącym stopniu pozostaje daleka od oczekiwań i standardów, które obserwujemy w innych krajach Unii Europejskiej. Najbardziej jaskrawym przykładem w tym zakresie są intensywne, a zarazem nieprzynoszące żadnych realnych, pozytywnych, zgodnych z oczekiwaniami skutków, rozmowy prowadzone pomiędzy przedstawicielami reprezentatywnych central związkowych, a kierownictwem Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Tożsame problemy dotyczą pracownic i pracowników wymiaru sprawiedliwości, służb cywilnych poszczególnych służb mundurowych, KAS, pracowników samorządowych, edukacji i oświaty.

Nie wchodząc w ocenę intencji, strona rządowa nie korzysta z możliwości prowadzenia dialogu w ramach Rady Dialogu Społecznego i wynikających z jej struktur zespołów i podzespołów

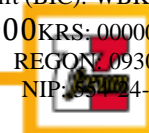
problemowych, w zakresie odnoszącym się do procesu kształtowania wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej i niektórych jednostek sektora finansów publicznych. Problemem, dla którego nie znajdujemy ze strony rządowej woli do jego rozwiązania pozostaje kwestia wskazania tzw. faktycznego pracodawcy. Pracownicy sfery budżetowej oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych w przypadku domagania się podwyżek płac, zmuszeni są, zgodnie z literą prawa, do aktywności stosowanej wobec kierowników jednostek, którzy w ujęciu realnym nie są w stanie zmierzyć się z systemowym problemem niskich płac.

Z kolei działania o charakterze systemowym, mające zmierzać do transparentnie uzyskiwanych efektów w postaci zawieranych z reprezentatywnymi partnerami społecznymi konsensusów, zostały wyparte na rzecz praktyki upolityczniania modelu komunikacji z organizacjami związkowymi. Prawo do dialogu staje się więc ekskluzywnym towarem dla wybranych.

Otoczanie niektórych partnerów społecznych barierami, uniemożliwiającymi prowadzenie efektywnego dialogu stanowi przyczynę dla tragicznego impasu panującego w państwowej sferze budżetowej oraz w niektórych jednostkach sektora finansów publicznych.

Inflacja, a presja płacowa w sektorze przedsiębiorstw w kontekście propozycji FZZ dotyczące wzrostu minimalnego wynagrodzenia

Skumulowana inflacja w latach 2022 - 2024 najprawdopodobniej zbliży się do poziomu 40%. W strefie euro, poziom skumulowanej inflacji, w tym samym ujęciu czasowym, będzie o połowę niższy. Badana przez Główny Urząd Statystyczny dynamika wzrostu przeciętnej płacy w gospodarce narodowej uwzględnia przedsiębiorstwa prywatne, zatrudniające powyżej 10 pracowników. W praktyce, wedle badań GUS, do czerwca 2022 roku realne płace rosły, tj. ich tempo wzrostu było wyższe, aniżeli dynamika wzrostu cen. Ostatecznie, w grudniu 2022 roku, w porównaniu do grudnia 2021 roku, realne płace w sektorze przedsiębiorstw, zgodnie z badaniami GUS, doznały bolesnego,

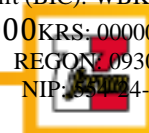
największego od 1999 roku spadku, aż o 6,3%. W ujęciu średniorocznym nastąpił spadek o 2,1 procenta.

W porównaniu do tempa spadku realnych wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, powyżej zarysowana sytuacja wydaje się być miękkiem lądowaniem. Wątek korelacji temp spadku realnych wynagrodzeń pomiędzy sektorem prywatnym, a państwową sferą budżetową będzie kontynuowany w dalszej części uzasadnienia. Jednak, z powyższego obrazu rzeczywistości wynika, iż około 40% pracodawców (badanie przeciętnego wynagrodzenia obejmuje około 40% rynku pracy), w ujęciu ogólnym, skutecznie konsumowało presję płacową.

Główny Urząd Statystyczny, pomimo wielokrotnie kierowanych apeli ze strony Forum Związków Zawodowych, nadal nie prowadzi regularnych badań w zakresie wynagrodzeń w przedsiębiorstwach, które zatrudniają mniej niż 10 pracowników. Dlatego też trudnym wyzwaniem jest budowanie obiektywnej oceny sytuacji osób zatrudnionych w małych firmach.

Bazując wyłącznie na szerokiej analizie debaty publicznej o sytuacji mikro - i małych przedsiębiorstw można stwierdzić, iż zarówno wzrost cen energii jak nieustająco rosnąca od 2021 roku inflacja bazowa wpłynęła na zahamowanie tempa wzrostu płac. Szczególnie w branżach związanych z gastronomią, turystyką czy budownictwem.

Proponowany przez Forum Związków Zawodowych wzrost minimalnego wynagrodzenia wykracza poza minimum określone w ustawie o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. W tym miejscu pragniemy wyrazić zrozumienie dla prywatnych przedsiębiorców, szczególnie tych, którzy kierują mikro - i małymi przedsiębiorcami, dla których tak wysoka podwyżka płacy minimalnej może być ogromnym obciążeniem. Pragniemy jednak podkreślić, chociażby ze względu na przebieg dyskusji w tej kwestii w latach ubiegłych, iż konfrontacja prowadzona pomiędzy stronami pracowników i pracodawców o to, kto faktycznie ma ponosić koszty drastycznego wzrostu inflacji jest nieuzasadniona.

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu opublikowała raport, według którego, poziom skrajnego ubóstwa uległ największemu od 2015 roku wzrostowi - z 4,2% w 2021 roku do 6,5% w 2022 roku. Według ESPU, w 2022 roku skrajne ubóstwo dotknęło aż o 859 tysięcy Polek i Polaków więcej niż w 2021 roku. Tylko ten odczyt pokazuje z jak wielkim problemem, w zakresie ponoszenia kosztów inflacji przez osoby najslabiej zarabiające mamy do czynienia. Z perspektywy FZZ należy więc myśleć o instytucjonalnym, celowanym wsparciu sektora MŚP po to, aby z jednej strony uchronić - małe i średnie przedsiębiorstwa przed drastycznym wzrostem kosztów, a z drugiej strony pracowników o najniższych dochodach przed zagrożeniami związanymi ze wzrostem kosztów życia (między innymi - cen towarów i usług, energii i rat kredytów).

Inflacja, a płace w państwowej sferze budżetowej

Skumulowana inflacja w latach 2022 - 2024 najprawdopodobniej zbliży się do poziomu 40%.

Od 2020 roku poziom minimalnego wynagrodzenia wzrósł o 1000 złotych brutto. Mamy więc do czynienia z dwoma zjawiskami. Po pierwsze - z wieloletnimi zaniechaniami w odniesieniu do systemowego podnoszenia wskaźnika płac. Po drugie, z wypłaszczeniem struktury wynagrodzeń.

Pracownice i pracownicy państwowej sfery budżetowej weszli w ekosystem galopującej inflacji z już niskimi wynagrodzeniami. Informacje o odejściach z urzędów, problemami z wypełnianiem wakatów, nie są skutkiem sytuacji ostatnich dwóch lat. Potrzebę rozwiązania problemu powstającego „krateru” kadrowego w państwowej sferze budżetowej, na łamach stanowisk, pism i apeli, Forum Związków Zawodowych sygnalizuje od 2018 roku. Jednocześnie zwracamy uwagę, że od 2015 roku, najczęściej masowych protestów na tle podwyżkowym, organizowanych jest przez organizacje związkowe reprezentujące właśnie pracownice i pracowników zatrudnianych pośrednio i bezpośrednio przez Państwo Polskie.

Obraz płac w państwowej sferze budżetowej jest druzgoczący. Biorąc pod uwagę tempo wskaźnikowego wzrostu płac w państwowej sferze budżetowej należy stwierdzić, iż w stosunku

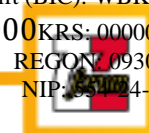
Santander Bank Polska S.A.
Kod Swift (BIC): WBKPPLPP

Nr: 47 1500 1360 1213 6005 1090 0000

KRS: 0000087470

REGON: 093043340

NIP: 534004-77-994

do skumulowanej inflacji w latach 2021 - 2023, uległy one realnemu obniżeniu, o około 23 procent (w uśrednionym ujęciu). Forum Związków Zawodowych nie bierze pod uwagę zwiększenia funduszu wynagrodzeń o 4,4%, który miał miejsce w roku 2022 roku. Z punktu widzenia FZZ, skutek tej decyzji nie miał charakteru systemowego i nie spowodował oczekiwanego wzrostu ogółu płac pracowników i pracowników.

Dlatego Forum Związków Zawodowych domaga się podwyżki wskaźnika płac w państwowej sferze budżetowej o 20%, która wedle FZZ, powinna wejść w życie 1 lipca bieżącego roku.

Zgodnie z zaprezentowanymi powyżej korelacjami, miałyby ona charakter wyłącznie amortyzujący wzrost inflacji w latach 2021 - 2023. Skumulowany wzrost wskaźnika wyniósłby wówczas 29,4% w stosunku do skumulowanej w latach 2021 - 2023 inflacji na poziomie oscylującym w okolicach 30-32% (przy założeniu, że średnioroczny wskaźnik inflacji w 2023 roku będzie wynosił około 12%).

W Wieloletnim Planie Finansowym Państwa Polskiego odnajdujemy dane dotyczące symulacji inflacyjnej na rok 2024. Wedle autorów aktualizacji Planu, średnioroczny wskaźnik inflacji będzie wynosić w 2024 roku 6,5%. Biorąc jednak pod uwagę aktualne wydarzenia wynikające z komunikowanych nowych obietnic przedstawicieli Rządu RP dotyczących strony wydatkowej budżetu państwa, związanych głównie z waloryzacją świadczenia 500+, a przede wszystkim dotychczasowych doświadczeń w zakresie niekorespondujących z rzeczywistością prognoz odnoszących się do inflacji, zawieranych w aktualizacjach WFPF w latach poprzednich, jesteśmy zmuszeni do zachowania ostrożności wobec prezentowanych założeń. Tak więc FZZ przyjmuje, iż średnioroczny wskaźnik inflacji w 2024 będzie wyższy - z uwzględnieniem, iż na zahamowanie spadku tempa inflacji, które wedle naszej oceny nastąpi w II półroczu 2024 roku, będzie miało wpływ ożywienie gospodarcze, spotęgowane wzrostem konsumpcji (spodziewamy się wzrostu tempa spożycia prywatnego, powyżej zakładanego w WFPF poziomu wynoszącego 2,4% w stosunku do roku bieżącego).

Jednak, nawet jeśli przyjąć założenia dotyczące wzrostu inflacji w 2024 roku, to proponowana przez FZZ wskaźnikowa podwyżka na rok 2024, w wysokości 24%, byłaby w efekcie pierwszą w ciągu ostatniej dekady realną, czytelną podwyżką płac w państwowej sferze budżetowej, która miałaby w pełni systemowy charakter.

Jednocześnie, Forum Związków Zawodowych potwierdza gotowość do szerokiej dyskusji w zakresie zbudowania długofalowej, ponadpartyjnej, międzyinstytucjonalnej debaty na temat zmian w zakresie systemu finansowania i wynagradzania pracowników państwowej sfery budżetowej i poszczególnych jednostek sektora finansów publicznych.

Zagrożenia wynikające z zaniechania systemowych podwyżek płac w państwowej sferze budżetowej

„W ujęciu nominalnym przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej wzrośnie w 2024 roku o 9,6%, w 2025 roku o 6,6%, a w 2026 roku o 5,9%.” To oczywiście cytaty z zawartych w WPFPP treści. Wedle przedstawicieli strony rządowej, jeszcze w 2023 roku, realne płace w gospodarce narodowej mają szansę powrócić do tempa przewyższającego dynamikę wzrostu cen. Należy więc założyć, iż podnoszenie płac w państwowej sferze budżetowej, niewykraczające poza wskaźnik tempa wzrostu inflacji spowoduje, po raz kolejny, pogłębienie zróżnicowania płac pomiędzy państwową sferą budżetową, a sektorem prywatnym.

Jednocześnie, przy założeniu, iż w latach kolejnych nastąpi znaczący wzrost PKB, a stopa bezrobocia będzie oscylować wokół 3%, należy spodziewać się dalszego odpływu pracowników państwowej sfery budżetowej do sektora prywatnego. Proces ten będzie mieć miejsce zarówno w odniesieniu do pracowników oświaty i edukacji, jak również w stosunku do pracowników samorządowych, KAS, cywilnych poszczególnych formacji służb mundurowych, wymiaru sprawiedliwości, pracowników socjalnych i innych grup.

I choć autorzy aktualizacji WPPF sugerują, iż na poziom stopy bezrobocia będą mieć wpływ czynniki demograficzne, to należy mieć na uwadze, iż pogłębienie się procesów starzenia Polek i Polaków jednoznacznie wpłynie na potrzebę zwiększenia aktywności państwa w relacji z obywatelem.

Ponadto, dalsze zaniedbania w zakresie wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz w niektórych jednostkach sektora finansów publicznych doprowadzi do dalszego pogłębiania procesów związanych z zaufaniem obywatela do instytucji państwa oraz będzie wiązać się ze zwiększeniem kosztów wynikających z odszkodowań z tytułu opóźnień i nieterminowych realizacji obowiązków.

Podsumowanie

W ciągu ostatnich lat rządów Zjednoczonej Prawicy, w ramach dyskusji na temat systemowych podwyżek płac w państwowej sferze budżetowej, przedstawiciele Rządu RP, brak wskaźnikowych podwyżek wynagrodzeń tłumaczyli wzrostem dochodu rozporządzalnego, wynikającego z transferów społecznych. Tego typu argumenty padały zresztą w trakcie negocjacji pomiędzy Rządem RP, a reprezentatywnymi centralami związkowymi (z FZZ i OPZZ) w trakcie trwającego w 2019 roku Strajku Nauczycieli.

Niestety, FZZ z przykrością stwierdza, iż oprócz kwestii czysto aksjologicznych (domaganie się podwyżek wynagrodzeń w PSB ma nie tylko charakter zaspokojenia potrzeb czysto życiowych, ma również wymiar godnościowy), argumentacja odnosząca się do rzekomej zastępowalności podwyżek transferami socjalnymi w odczuwalnej skali nie ma pokrycia w rzeczywistości. Od 2019 roku w państwowej sferze budżetowej oraz w niektórych jednostkach sektora finansów publicznych proces starzenia się kadr jest powszechny. Wynika to z niechęci młodych ludzi do szeroko pojętej służby Państwu Polskiemu, głównie z przyczyn płacowych.

FORUM
ZWIĄZKÓW
ZAWODOWYCH

ul. Jana III Sobieskiego 102A lok. U7

00-764 Warszawa

e-mail: biuro@fzz.org.pl

Tel. +48 (22) 628 73 75

17,3 miliona Polek i Polaków jest aktywnych zawodowo (dane GUS). Osób pobierających świadczenie 500+ jest w Polsce około 7,7 miliona (ich liczba będzie w kolejnych latach spadać, co potwierdzają szacunki autorów aktualizacji WPPF). Z kolei pracujących emerytów jest w Polsce około 813 000 (ich liczba rośnie). Rachunek jest prosty - osób niepobierających świadczenia 500+, a w przyszłości być może 800 złotych, a także innych, wynikających z posiadania potomstwa programów jest w Polsce około 8,8 miliona. Spośród nich ogromną część stanowią pracownice i pracownicy, dla których pracodawcą jest Państwo Polskie.

To oni dźwigają na swoich barkach administracyjny ciężar reform, nie będąc jednocześnie, bardzo często, ich bezpośrednimi adresatami. To oni w trakcie pandemii COVID - 19 wykonali gigantyczny wysiłek administracyjny gdy strona rządowa wprowadzała kolejne tarcze dla przedsiębiorców. Mówimy o ludziach, którzy odpowiedzialnie, pozostawieni bez systemowego wsparcia, dokonali (w wielu przypadkach za swoje własne pieniądze) cyfryzacji procesów dydaktycznych, adaptując placówki oświatowe do warunków pandemicznych. To oni dbają o nasze bezpieczeństwo - zdrowotne, narodowe, a także o ład społeczno - prawny.

Tym osobom dedukujemy niniejsze uzasadnienie i powyższe propozycje Forum Związków Zawodowych.

Z poważaniem

Dorota Gardias

PRZEWODNICZĄCA
FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Santander Bank Polska S.A.
Kod Swift (BIC): WBKPPLPP

Nr: 47 1500 1360 1213 6005 1090 0000 KRS: 0000087470

REGON: 093043340

NIP: 534004-77-994

